

Množice
Osječanov

na zboru Jug.
akcije manifestirajo za pre-
novljeno Jugos-
slavijo

nalik podganam izpodkopavajo temelje
naši zajednici...«

Značaj jugoslovanske mladine pa je v
svojem govoru najlepše označil predsed-
nik Omladinske akcije v Zagrebu, aka-
demik tov. Niko Marinković. Svoj govor
je zaključil tako-le:

»... Mladina poseduje veliko dina-
mičnost, ki je konstruktivna in ki se
vedno izraža pozitivno, ker je mladina
najbližja narodovemu čuvstvanju in
njegovi duši. Mladina, organizirana v
Jugoslovanski akciji je pripravljena, da
vsak čas položi vse svoje sile v dobro
naroda in se ne plaši nobenih žrtev, pa
četudi je treba položiti svoje življenje
na oltar domovine. Jugoslovanska mla-
dina je mrla za ideale, pa se tudi da-
nes ne boji smrti...«

Tako zboruje narod, pa naj na račun
teh voditeljev padajo še take klevete in
ogabne laži. Instinkt naroda je zdrav in
narod sam prav dobro ve, koga se mora
okleniti. Val pravega jugoslovanskega
soc. nacionalizma je na pohodu, do zma-
ge ni več daleč. Neustrašni armadi Ju-
goslovanske akcije kličemo tudi mi: »Na-
pred drugovi!«

Še o elektriški aferi g. SCHONSKEGA

Žurnalistično lopovščino sta si spet do-
volila oba socialistična reptila Volks-
stimme in Delavska politika. Mi smo,
zvesto služeč načelu poštenosti, javnosti
in obči koristi, objavili podatke o zadevi
odvajanja toka v tovarni g. Schonskega
mimo tokomera, in to brezobzirno in po-
novno. Zagovornik imenovanega je od-
vetnik dr. Šnuderl, ki nima z nami nič
več in nič manj skupnega kot slednji ma-
riborski nacionalist. In glej, to dejstvo
daje tema reptiloma povod, da si izmisli-
ta laž o umiku našega lista v tej aferi
in celo o tem, da smo prevallili krivdo na
Mesno elektriško podjetje — baš radi
dr. Šnuderla! Stvar je tako lažnjiva, da
jo lahko vsak čitatelj »Borbe« prime za
rep, ker ve, da smo zavzeli naše stali-
šče jasno in določno, brez ozira na le-
vo in desno, kakor tudi brez obzira ob-
sojamo tako lopovsko sumničenje med-
narodnih mazačev!

*

G. dr. Šnuderl nas je naprosil za sledečo
objavo:

Oba mariborska socialistična lističa me
napadata, da sem prevzel obrambo g.
Schonskega v znani »elektriški« zadevi.
Jaz, nacionalistični »ideolog(!)«. Vsi ve-
mo, odkod izvirajo taki patološki izbru-
hi, tihoči se stvari o sodišču. Zato ve-
mo, da jih je treba sprejeti kot izraz bol-
nega človeka. Nisem namreč prevzel za-
stopstva v nikaki protinacionalni ali ne-
socialni zadevi, ampak čisto navadno za-
stopstvo radi suma tatvine, kakor je
sploh naš poklic, celo roparske morilce
vestno brani. No, zadeva g. Schonske-
ga pa je celo — ustavljena! Naj se oni
brezimi, a vsem znani poročevalci po-
miri, kajti ker vemo, kaka je putka, se
ne čudimo, da je jajce klopotec.

Dr. M. Šnuderl.

Pregled Konferenca Male antante v Bukarešti

V prvi polovici priujočega tedna so
se sestali v romunski prestolnici zuna-
nji ministri držav Male antante k svo-
jemu rednemu letošnemu zasedanju. Ta
konferenca je bila brez dvoma ena iz-
med najvažnejših sestankov Male an-
tante po njeni ustanovitvi na podlagi nje-
nega organizacijskega pakta, stala pa je
pod vtisom dveh važnih politično-diplo-
matskih dogodkov: pod beneškim se-
stankom med Mussolinijem in Hitlerjem
ter pod vtisom potovanja francoskega
zunanjega ministra Barthou-a v Bukare-
što in Beograd. Mala antanta je tudi
topot manifestirala enotnost svoje poli-
tične volje v pogledu ohranitve in izgra-
ditve evropskega mira, prinesla je nov
antirevizionistični odmev in nov pri-
spevek v stabilizaciji političnih razmer
zlasti v Srednji Evropi, ki jo v zadnjem
času pretresa poleg avstrijskega proble-
ma še madžarski revizionizem. Tisti, ki
so pričakovali senzacij, seveda niso pri-
šli na svoj račun, ker Mala antanta ni
plod avanturističnih stremeljenj, saj so
ministri Beneš, Jevtić in Titulescu kot
preizkušeni poznavalci svetovno-politič-
ne problematike pač najboljši garanti za
soliden kurz skupne politike vseh treh
v Mali antanti včlanjenih držav. Da je
temu res tako, so pokazali v zaključnem
komunikéju zlasti glede vprašanja pri-
znanja Sovjetske Rusije. Mala antanta je
sicer na zunaj ena sama enota, vendar
ima vsaka država svojo neokrnjeno su-
verenost glede vodstva njenih zunanjih

Cvetka s sodišča

»Juristi, zlasti odvetniki, ne smemo po-
znati nezakonitega usmiljenja, marveč
nam mora biti suprema lex: zakon in po-
štenje. Znano je, da v zasledovanju pra-
vice nimamo srca in usmiljenja, čeprav
morda prodajamo za svoje stroške iz
hleva zadnjo kravo, čeprav ženemo na
boben grunt in zemljo, pa pri vsem tem
ne pomagamo jok nedolžnih otročičev in
obljube (ne grožnje!) zavezanca, mi se
poslužujemo pravice. Tako je življenje.«
— Napisal dr. Šmajd Albin, odvetnik v
Radovljici (v nekem spisu zadeve III P
386/34 Sreskega sodišča v Mariboru), ki
je po svojem prepričanju krščanski soci-
alist, pisec socialnih člankov v »Sloven-
cu«, bivši koncipient v Mariboru.

poslov, pri katerih gre le za fakultativna
posvetovanja; edino tako je razumeti
sklicevanje na znane zagrebške sklepe
glede Sovjetske Rusije, ki sta jo pri-
znali tako Čehoslovaška republika, ka-
kor tudi Romunija.

Pa tudi to dejstvo ni zmotilo ali
skalilo tesnih odnosov vseh treh držav
v okviru Male antante. V Bukarešti so
imeli ministri Male antante tudi priliko,
seznaniti francoskega zunanjega ministra
Barthou-a s svojimi sklepi, dočim jim je
bilo na drugi strani omogočeno, slišati
neposredno za tem tudi mnenje ugled-
nega voditelja francoske zunanje politi-
ke. Situacija v Srednji Evropi ni tako
nevarna, kakor jo slikajo nekateri pre-
napeteži. Ravnotežje ni nikjer porušeno,
in državni šefi, kakor sta zlasti vi-
teški vladar Jugoslavije in modri pred-
sednik Čehoslovaške, so nam osebno
najboljša garancija, da tudi zunanja po-
litika Male antante kljub raznim uplivom
s strani velesil ni in ne more biti naper-
jena proti tistim našim interesom, ki jih
imamo zavarovati tudi za bližnjo in dal-
jnjo bodočnost.

Kriza hitlerizma?

V Nemčiji je nastal vsled prejšnje zu-
nanjepolitične stagnacije, ki je delala
vtis nekake splendid isolation, poostren
boj za in proti aplikaciji raznih elemen-

tov narodno-socialističnega svetovnega
nazora. Kancelar Hitler je stal kot oseba
in vodja izven te diskusije, ki jo je vo-
dila na eni strani konservativna skupina
podkancelarja Papena, na drugi strani
pa razni revolucionarno tempirani du-
hovni generali gibanja. Med temi igrajo
zlasti Alfred Rosenberg, Baldur von Schi-
rach kot vodja mladine, Stäbel kot ime-
novani šef vsega vseučiliškega dijaštva
in dr. Göbbels kot propagandni minister
posebno važno vlogo. Mlajša in brez-
kompromisna struja narodnega socializ-
ma hoče in želi streti zadnji upliv jun-
kerstva, ta generacija zahteva izvedbo
socializacije v smislu programa Gottfrie-
da Federja, dočim se previdnejši vodi-
telji s Hitlerjem na čelu še upirajo takim
prenagljenim reformam, ki bi utegnile
še bolj obremeniti itak težko natovor-
jeno mašinerijo nemške državne uprave.

»Konservativnejši« krogi so popolnoma
pravilno ocenili situacijo s tem, da so
vsako forsiranje velikih socialnih ekspe-
rimentov preložili do tistega trenutka,
ko bodo Nemci kot narod manj strastno,
a zato bolj stvarno in premišljeno pri-
stopili reševanju problema socializacije
sirovinske baze. V tem boju stoji pod-
kancelar von Papen kljub privrženosti
sedanjemu režimu in Hitlerju na stališču,
da še ni napočil čas zato, da bi po za-
slugi temperamentne mlajše generacije
pljusknili »trejli« val nacionalne revolu-
cije po Nemčiji. Govor, ki ga je imel Pa-
pen v Marburgu, je bil sicer namenjen
tamkajšnji vseučiliški mladini, toda iz-
ven dvoma je, da je bil naročen s strani
Hitlerja samega, ki je bil v tistih dnevih
v Italiji. Papena smatrajo za zvestega
»Eckeharda« Hitlerja, kar dozdevno mo-
ti zlasti Rosenberga. Podoba je, da se
bodo valovi te kontroverze med obema
strujama zgladile pod uplivom Hitlerja,
ki je po dosedanjih svojih izkušnjah znal
premostiti tudi najtežavnejše osebne in
načelne konflikte med generali svojega
gibanja. O kaki krizi hitlerizma kot ta-
kega torej ni govora, gre le za boj o iz-
vedbi programa, pri čemer pa niti par-
tijska hierarhija niti sistem nista po-
stavljena na kocko. Že bližnja bodočnost
bo pokazala, da so bile nekatere progno-
ze Nemčiji nenaklonjenega tiska že v to-
liko zgrešene, ker jim nedostaja podrob-
nega vpogleda v situacijo, miselnost in
dinamiko nemškega narodn. socializma.

50.000 adres bo imel »Veliki adresar za mesto Maribor in širjo okolico«.
Najboljša reklama za vsakega obrtnika in trgovca, najboljša informacija
za vsakega, ki rabi adrese. ker bo adresar popoln in bo vseboval vse
osebe s točnimi adresami. Žurite se z naročili pri Tiskovni založbi r. z.
z o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26, telefon 29-70.

Maribor

SPREJEM V VOJAŠKE ŠOLE.

Mestno načelstvo v Mariboru razglašča, da so dosedaj razpisane sledeče vojaške šole:

1. Nižja šola vojne akademije v Beogradu. Glavni pogoji za sprejem so, da so kandidati absolvirali eno srednjih šol z maturo in da niso mlajši od 17 in ne starejši od 21 let.

2. Brodarska podoficirska šola v Šibeniku za kandidate, ki so izvršili vsaj 4 razrede osnovne šole in niso mlajši od 16 in ne starejši od 19 let.

3. Bolničarska podoficirska šola v Nišu za kandidate, ki so izvršili osnovno šolo za kadete, ki so izvršili vsaj 4 razrede osnovne šole in niso mlajši od 17 in ne starejši od 21 let.

Vse ostale podatke z navodili daje za mariborske občane mestni vojaški urad na Slomškovem trgu št. 11.

BERAČENJE OTROK.

Mestno načelstvo nam je poslalo naslednjo notico: V zadnjem času se ponovno dogaja, da pošiljajo brezvestni starši svoje otroke beračit po mestu. Ni treba posebej naglasiti, kako kvarno vpliva to na mladino v vzgojnem oziru. Otroci, ki se privadijo beračenju, so nagnjeni k potepuštvi, delamrznosti in kriminaliteti. Če starši ne uvidijo zlih posledic beračenja otrok, jih mora uvideti javnost, na katero se ponovno obračamo z apelom, da podpira stremljenje oblasti po odpravi beračenja s strani otrok. Vsi nujni primeri bede naj se prijavijo socialno-političnemu oddelku mestnega načelstva, otroci, ki beračijo, pa naj se povsod dosledno zavračajo.

SOKOL MARIBOR II. POBREŽJE.

Sokolsko okrožje Maribor, desni breg, bo priredilo v nedeljo, dne 24. t. m. svoj zlet na Pobrežju pri Mariboru. Vso narodno zavedno občinstvo in člane narodnih društev vabimo, da podprejo to sokolsko postojanko v okolici Maribora. Zato na svidenje! Zbirališče ob pol 14. uri na Kralja Petra trgu in nato odhod na Pobrežje.

Zdravo!

Iz uprave

Mariborske naročnike našega lista opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za »Borbo« tudi v naši upravi, Gregoričeva ulica 26 in to dnevno med uradnimi urami od 9. do 12. predpoldan in od 15. do 18. popoldan. Ob sobotah in nedeljah in praznikih se ne uraduje!

Nov udarec za železničarje

Prometno ministrstvo je ukinilo režijske vozovnice Na vidiku so še druge izpremembe

Iz Beograda je dospela vest, da je prometno ministrstvo ukinilo režijske vozovnice uslužbencem državnih železnic. Neuradno pa se tudi šušlja še o drugih izpremembah, ki bodo zadele naše železničarje. Kakor smo tudi mi za splošno štedenje v državni upravi, vendar tega koraka prometnega ministrstva nikakor ne moremo odobravati, ker bo tu prizadet sloj, ki že danes, mesto da živi, samo živi. Pri režijskih vozovnicah se pa prav gotovo ne bo ničesar prištedilo. Vzemi samo delavstvo, ki pač ne bo potovalo, ker za to nima denarja, saj ga še za najpotrebnejše življenske potrebe nima. V tem oziru bodo dohodki železniškega prometa prej padli, kakor da bi se zvišali. Ne vemo tudi, po kakem vzorcu hočejo tu železničarje ukiniti za pravice, ki jim pripadajo že od nekdaj in to še danes po vseh ostalih državah? Dolžnost železničarjev je, da nastopijo složno proti temu in da postavijo vse sile, da si zopet pribore naj svoje pravice.

DELAJSKI SESTANKI.

Pretekli teden je priredila podružnica Nar. strok. zveze v Mariboru dva sestanka delavstva, ki sta prav lepo uspela. — V soboto 16. t. m. je v gostilni pri »Belleu« zborovalo delavstvo mestne občine. Sestanek je bil polnoštevno obiskan, posetilo ga je tudi nekaj delavcev iz vrst rdečkarjev, ki so ob koncu pristopili k NSZ. Sprejeti pa so bili samo na poskušnjo. Na sestanku sta poročala tov. Tone Bajt in Rudolf Tumpej. Tov. Bajt je delavstvu predložil potrebo sklenitve kolektivne pogodbe, ki bi morala veljati za vsa mestna podjetja. Tovariš Tumpej pa je orisal občinsko politiko. Dotaknil se je tudi dobe vladanja marksistov na magistratu, ko v najboljši konjunkturi niso ustvarili nič pozitivnega za delavstvo. Delavstvo je oba govornika nagradilo z odobravanjem. — V nedeljo 17. t. m. pa je bil istotam sestanek delavstva Mariborske tekstilne tvornice, ki je bil enako lepo obiskan. Poročala sta tov. Tone Bajt in Karl Fras. Razpravljalo se je o ustanovitvi tovarniškega podpornega fonda.

NEZDRAVI POJAVI.

Naš list si prizadeva, voditi borbo za socialno izboljšanje malega človeka. Pri tem pa ne sme prezreti škodljivih pojavov, ki so s tem v zvezi. Moramo ugotoviti, da današnja brezposelnost povzroča tudi precejšnjo delamrznost. Tako na primer si razne občire zamen prizadevajo, pridobiti za občinske tajnike reflektante z maturo. Naj navedemo le slučaj Apač in Hoč. Mariborska Tiskovna založba kljub osebnim intervencijam zamašči isče inteligentnega prodajalca svojih knjig za naša podeželska mesta, dasi nudi 25%-no provizijo. In vendar imamo v Mariboru celo društvo, ki združuje brezposelne intelektualce. Res je, da morda gornji poklici niso v skladu s kvalifikacijami brezposelnih intelektualcev, toda v času sile je treba pač prijeti tudi za drugo delo. Nadalje smo dobili pri tožbo od nekega kmeta v okoliški vasi, da ne more dobiti delavcev za poljedelska dela. Neki posestnik je ponudil brezposelnemu delavcu, ki ga je prišel prositi za hrano, da mu plača 10 Din, celodnevno hrano in prenočišče, ako mu našaga drv, a je prosilec to ogorčeno odklonil. So to seveda redki pojavi, pa še teh ni treba.

NOV JUGOSLOVANSKI »PATRIOT«.

Gospod dr. Reisman, odvetnik, bivši Orjunaš, sedaj najnovejši sodrug, je pričel pisati v »Delavski politiki« »Spomin na Kolomana Wallischa«. V št. 49 od 20. junija opisuje Wallischa kot iskrenega prijatelja Jugoslovije. V isti sapi pa pripoveduje, kako so leta 1920 tega »iskrenega prijatelja naše države« oblasti izgnale iz Maribora. Da je gosp. dr. Reisman svoje prepričanje od tedaj do danes popolnoma izpremenil, to vemo in zato tudi njegove izjave temu primerno ocenjujemo. Čudimo se pa, da kot jurist sploh lahko misli, da bi kdo od onih, ki je Wallischa poznal osebno, verjel, da je Wallisch bil naš prijatelj. To bi si pa že lahko prihranil mogoče za 1. april. Naših prijateljev še nikdar nismo izganjali, zelo potrebno pa je bilo, da so se izgnali prijatelji ala Wallisch, ker so ti in še mnogi drugi to prijateljstvo večkrat prav jasno pokazali. Mnenja pa smo, da ni preveč priporočljivo danes pisati takih spominov... Tudi g. dr. Reisman je bil leta 1920, pa tudi še precej pozneje istega mnenja. Ali mislite, da ne, gospodje sodrugi?

DOVOLJ!

Zopet enkrat je priklopala naša znana potrepeljivost do vrhunca. Tujerodni element v našem mestu, kakor da noče razumeti, da je manjšina in še dalje vztraja, radi slučajne gospodarske premoči, v oholi poziciji »gospodarija«. Kdor pozorno opazuje narodni razvoj našega Maribora v poprevratnih letih, bo nedvomno opazil, da je linija žitja tujerodne manjšine valovita; od časa do časa se predrzno povzpne preko naših glav, dokler ji ne odkažemo zopet njenega mesta. Le da je pri tem njih vztrajnost mnogo večja nego naša volja dostojno braniti dobljene pozicije. Ni minilo še pol leta, ko se jim je njihova pozicija občutno zamajala, že zopet so si opomogli in

v svoji iznajdljivosti se hočejo afirmirati na prav posebno viden način. Naše časopisje je že ožigosalo pojave najnovejšega »Kulturträgerstva«: tujerodci nosijo namreč posebne vrste »oblačila«, ki so neka prikrojena zmes tirolske in salcburške »noše«, skratka, na mariborskih ulicah so se pojavili »tirolci«, odrasli s kocinastimi koleni, in kar je najbolj značilno, tudi deca je »otiroljena«. Dobro razumemo, kakšne namene zasleduje z najnovejšim izzivanjem tukajšnja nemškutarija. Svetujemo ji samo eno: to sračje perje naj takoj spravijo globoko v skrinje ali pa naj se grelo pustne šeme med štirimi zidovi. Maribor pa mora ostati slovenski tudi na zunaj! Zato pričakujemo, da se bo naše ženstvo oprijelo elegantne in cenene mode platnenih oblek z narodnimi vezinami. In kako pristojajo zlasti deci pestre dalmatinske čepice! Povdarjamo, da bomo vsak nadaljnji pojav te tuje najnovejše neokusnosti, kakor bi to smatral kak drug kulturni narod, za direktno izzivanje. Zato kličemo: dovolj!

Ptuj

PROTESTNI SHOD.

Protestni shod proti poslabšanju itak skrajno pičle socialne zaščite delavstva in nameščenstva v obrtnem zakonu je priredila podružnica Narodne strokovne zveze dne 15. t. m. v dvorani gostilne »Slon«. Kljub slabemu vremenu in oddaljenosti večine naših članov se je istega udeležilo nad sto zborovalcev. Shod, ki ga je vodil naš tov. predsednik Vadenjal, je bil en sam protest proti zlobnim nakanam poskušane atentata delodajalcev na itak minimalne pravice delavca in nameščenca, ki mu jih doslej sicer še nudi naš obrtni zakon, a se iste prav gotovo v devetdesetih slučajih od sto ne izvajajo. Zborovalci so živo pritrdjevali obema govornikoma tovarišema Bajtu in Vojski iz Maribora, ki sta v energičnih besedah ožigosala in obsodila tak zahrbtni napad kapitalistov na socialne pravice zaslužene delavske in nameščenke — povsem izmозgane raje. Vsi smo bili in smo si na jasnem, da se to ne sme zgoditi, nasprotno, enoglasno se naj sliši na vseh merodajnih mestih naša energična zahteva po zakonu o minimalnih mezdah, ki je postal naša nujna življenska potreba. To delavstvo, ki je steber države in v pretežni večini nositelji naše jugoslovanske ideje, ter tudi poklicano, da štiti in brani svojo državo, dobiš napram notranjemu ali zunanjemu rušitelju, stopa na dan s svojimi upravičenimi zahtevami po enakopravnosti in zaščiti. Pri tej priliki pa bodi mimogrede tudi omenjeno, da je priredilo tukajšnje marksistično delavstvo teden dni prej enak shod, za katerega je obstajal dogovor, da se bodo oni, kakor mi, kljub različnim naziranjem udeležili obeh teh shodov, ker nam, kakor njim, grozi ta preteča nevarnost. Njihov shod, na katerem je govoril sodrug dr. Reisman, katerega izvajani pa ne moremo v celoti odobravati, ker se je vseeno parkrat zaletel v našo organizacijo, so skoraj do polovice udeležencev izpolnili naši tovariši in tovarišice, medtem ko so 8 dni pozneje marksisti že požrli dano besedo, ter poslali na naš shod — morda v svrhu špijonaže — le dva do tri ljudi, dasi na tem našem shodu ni bilo niti mesta, niti govora o medsebojnem obračunavanju. Zapomniti pa si moramo njih verolomnost in zanašali se bomo v naprej le na trdne in preizkušene naše vrste. Se vedno velja resničen pregovor: »Kdor ni z nami — je proti nam!« Zato sledimo pozivu zborovodje in poročevalcev, ter strnimo, osvežimo in poglobimo svoje vrste v edini naši močni organizaciji Narodne strokovne zveze, ki bo vsak čas in povsod znala braniti in ščititi naše težko pridobljene pravice, kakor se bo tudi najodločnejše borila za pridobitev novih koristi.

BREZPLAČNI DOPUSTI.

Delavstvo »Petovlje«, Breg pri Ptuj, se večinoma zopet nahaja na takozvanem brezplačnem dopustu za nedoločen čas. Nekaterim delavcem so se izdale delavske knjižice, drugim jih je podjetje pridržalo. Znano nam pa je, da je »Petovlja« že večkrat operirala s takšnimi brezplačnimi dopusti, nakar so pa po-

zneje nekateri delavci, katerih knjižice so bile pridržane, dobivali iste, češ, da je bilo tako delavsko razmerje pretrgano. S tem so delavci izgubili razne pravice in ugodnosti, ki jim jih sicer pri stalnem zaposlenju zajamčuje zakon o delavski zaščiti. Dovolj žalostno je, če podjetje pri teh skrajno minimalnih mezdah pošilja izčrpano delavstvo na večtedenske brezplačne dopuste, ne da bi vodilo najmanjše račune, kako se naj na takem dopustu brez sredstev in prihrankov preživi uboga para s kopico revnih, seštranih otrok. Zanimalo bi nas in radi bi vedeli, če in kdaj pošlje podjetje tudi inozemsko nastavljenstvo na tak brezplačen dopust? To pa nas zanima tem bolj, ker vemo pozitivno, da je prav to delavstvo imelo pri svojih krasnih prejemkih dovolj prilike, nabrati si prihrankov, s katerimi lahko gre na tjašen dopust preko naših meja, ter tako prepusti revno skorjico kruha našim dobrim in patriotičnim državljanom, pa tudi vsaj tako sposobnim delavcem. Gospodje jugoslovansko-nacionalni delničarji in gospodarstveniki, ki odločate o usodi tega našega delavstva, zdramite se, še je čas! Delavski zaupniki, zavedajte se vaše tovariške dolžnosti ter ščitite naše pravice!

Celje

SESTANEK DELAVSTVA NSZ.

V soboto 16. t. m. se je vršil ob številni udeležbi članstva sestanek delavstva, organiziranega v tukajšnji podružnici Nar. strokovne zveze. Do zadnjega kotička razpolnjeni prostori gostilne pri »Skalni kleti« so pričali, kako potrebna je bila narodna organizacija delavstva, katere se je v Celju oklenilo delavstvo z veliko ljubeznijo in zaupanjem. Sestanku je predsedoval tov. Witawsky Franjo, ki je ugodoma pozdravil vse navzoče, prav posebno pa še tov. dr. Branka Alujevića iz Ljubljane, ki je na sestanku nastopil kot glavni referent. Tov. dr. Alujević je članstvu celjske podružnice predložil dve resoluciji v odobritev. Prva se je nanašala na znano namero delodajalcev, ki skuša poslabšati obrtni zakon, druga pa je zadevala 1% izreden doprinos k uslužbenškemu davku. (Zakon namreč jasno določa, da so delavci oproščeni tega doprinosu, vendar se hoče delavce kljub temu s tem davkom obdavčiti!) Referent je navzočim tudi objasnili, da NSZ rima ničesar skupnega z Jugoslovansko nacionalno stranko, kar gotovi krogi vedno trde. Za nas delojemalce so priznane in upoštevane samo tiste stranke, ki z dejanji pričajo, da jim je dobrobit malega človeka res pri srcu vedno in ne samo — pred volitvami. Izvajanja tov. dr. Alujevića je članstvo z odobravanjem vzelo na znanje. Želimo si še več takih sestankov!

Iz uredništva

Prihodnja številka »Borbe« izide prihodnji teden radi praznikov že v sredo popoldan. Vse cenj. sotrudnike in dopisnike prosimo, da pošljejo svoje prispevke pravočasno, vsaj do torka, 26. junija predpoldan.

Preselitev!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem se osamosvojil in preselil svoje stavbeno podjetje iz Tržaške ceste 17 na prejšnje prostore Ivana Živica, Gosposvetska c. št. 17. — Priporoča se

SPES FRANJO ml., stavbenik

Narodna strokovna zveza, Maribor

Sodna ulica 9 — dvorišče

Uradne ure tajništva so od 1. januarja dalje dopoldne od 9. do 12. ure

ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure dopoldne od 15. do 19. ure.

Sokolski zlet v Zagrebu

(Vtisi iz predzleta dece in naraščaja)

Prvi dnevi velikega sokolskega zleta v Zagrebu so za nami. Bili so to drevi hrabrih sokolskih borcev, dnevi dece in naraščaja. V splošnem povedano: bodoča sokolska armada, je svojo nalogo častno rešila. Kdor je opazoval ona zdrava in mlada telesa, ki so korakala v veliki povorki po zagrebških ulicah, tega je moral navdajati ponos in samozavest. Kajti poleg drugih vrlin je mogel vsakdo opaziti neverjetno discipliniranost sokolskega naraščaja.

Ne bomo tu omenjali drugih podrobnosti, ki so bile objavljene že v našem sapisju, hočemo tu le kratko opozoriti na stvari, preko katerih je šlo naše dnevno časopisje. »Novosti«, »Juturni list«, »Jutro« in drugi listi so prinašali slike in dolge kolone o zletu. Vendar se je povsod tu gledalo in opisovalo tako važno prireditev, kot je bila ta, prepovršno. Tu se je dogodila sokolskemu naraščaju velika krivica. Kajti niti en časopis ni omenjal, kako škandalozno slab je bil obisk publike na glavnem nastopu. Tu so izgovori kot »vreme«, »oddaljenost« naravnost neumni: Največji optimist bi lahko naštel okoli 1200 gledalcev, (brez vojaštva!). To je povprečen obisk srednje nogometne tekme, ob slabem vremenu in oddaljenosti! Vse časopisje je prezrlo ta moralni greh zagrebške publike, ki je mlade goste iz vse Jugoslavije, ki so prišli v njihov »slobodni in kraljevski

glavni grad« pustile na cedilu. Ne bomo tu iskali vzrokov. Ugotovljamo le žalostno, prežalostno dejstvo. Res je, bo dejal kdo, pa je bilo zato več gledalcev, ko je korakala povorka skozi mesto. Toda gledalcev je na zagrebških ulicah vedno dovolj. Tudi, ko je bil reklamni corso Zagrebškega sejma, jih je bilo mnogo...

Menda pa to ni greh samo zagrebške publike, ampak naše javnosti sploh. Strahovita malomarnost in prepuščanje mladine same sebi, se nam lahko bridko maščuje! Ker se vobče polaga premalo pozornost mladini, zato se je pričelo gledati z vrha na idealen sokolski pokret in na njegovo odlično vzgojo. Tu je potrebno že enkrat jasno in odločno izpregovoriti. Zagrebški zlet naraščaja in dece je jasno pokazal, kje je potrebno iskati krivcev. Iskati jih moramo med javnostjo, ki govori o delu in uspehih Sokola po kavarnah, da bi pa se sama prepričala, koliko zrelosti pa še nima. Sokolstvo je danes močna in silna vez, ki veže vse Slovanstvo. Takega pokreta ne more beležiti niti eno drugo stremljenje. Poleg tega je sokolstvo kot rojeno, da postane naš vsenaroden pokret.

Nesmiseln je očitek militarizma. Vsak zdrav človek je obenem borec. Končno pa se je lahko vsak sam prepričal, kdor je opazoval vaje sokolske dece in naraščaja, da je usmerjena telesna vzgoja

Zagreb, v prvi polovici junija 1934.

sokolstva drugam. Iz razgovorov, ki sem jih ujel po ulicah, pa sem spoznal, da večina sama ne ve, kaj govori. Ako se država za kak pokret ne interesira, potem pride oni znameniti lakonični odgovor:

No... da... Beograd. Ako se interesira: zopet oni znameniti lakonični odgovor:

No... da... zopet država vmes... Človek ne ve, kaj bi k vsemu temu rekel.

Eno pa je jasno: Mi posvečamo naši mladini premalo pozornosti. Ne pozabimo na pregovor; lahko je dobiti, a težko o-čuvati. In to očuvanje bo prišlo na ramena mlade generacije. Na to naša javnost pozablja!

V povorki smo pogrešali Mariborske sokolske župe. Iz Slovenije so bile sokolske župe: Kranj, Novo mesto in Ljubljana. Posebno lep vtis je napravil naraščaj iz Ljubljane. Da je Maribor precej »oddaljen« od Zagreba ne drži. V povorki so bili naraščajniki in deca iz Bitolja, Skoplje, Niša itd.!! Tako daleč je torej prišla nekoč slavna Mariborska župa...

V zagrebškem sokolskem stadionu, ki je največji stadion na Balkanu, je prostora za 60.000 gledalcev. Dece in naraščaja je na zadnjem zletu nastopilo preko 8000. Publike je bilo, kakor smo že omenili okoli 1200.... D. V.

lemike kaj takega ne bi nikdar storil, ker je pošten in vnet Slovenec. Skrivanje za Masarykovo oceno boljševizma pa ni baš junaško, kajti »Borba« je povedala le svoje mnenje. — Nič zato, če »Slovenija« ne gre v račune, glavno je, da odgovarja resničnosti sedanjega časa in da je udarila po Mannu s citatom iz njegovega lastnega dela. Obljubiti pa hočemo »Sloveniji«, da se v doglednem času z njo ne mislimo več pečati, ker bi bilo škoda — prostora, ki je pri nas prav tako pereč problem, kakor v njenih sto-pcih.

RADI PRIZNANJA SOVJETSKE RUSIJE.

Znani voditelji češkoslovaških narodnih demokratov dr. Korel Kramář je poslal enemu izmed vladarjev evropskega jugovzhoda obširno pismo, ki so ga v izvlečku priobčili tudi v svetovnem tisku. V tem pismu proslavlja dotičnega vladarja in njegove velike zaslugе za Slovanstvo, pred čigar obličjem da je prestal svojo veliko preizkušnjo, ko ni dopustil svoji vladi priznati Sovjetske Rusije. Dr. Kramář je trdno uverjen, da je dotični vladar rešil s tem svojim činom čast Slovanstva. Morda je danes dr. Kramář osamljen, ko se izpostavlja na češkoslovaškem na ta način, mi smo pa mnena, da utegne zgodovina že v prav kratkem času potrditi pravilnost teze, da z boljševiki ne sme biti nobenih odnošajev. V dogovoru med Prago in Moskvo je zapisano, da obe vladi odslej ne bosta trpeli na svojem teritoriju nikake propagande, naperlene proti drugi pogodbeni državi. V Moskvi so natančno izračunali, da se v Pragi ne bo smelo odkrivati resnice o boljševiškem režimu, dočim bodo moskovska »Pravda« in »Izvestija« lahko nemoteno klevetale »zadpadni kapitalizem« ter s tem tudi nacionalno in demokratično češkoslovaško republiko. Tovarišija s sovjeti niti Nemcem ni prinesla drugega kot glavobol: eno milijardo mark, t. j. skoro 20 milijard dinarjev, ima Nemčija tirjati v Moskvi na račun dobav strojev, kemikalij itd., toda v Rusiji lahko dobiš danes vse drugo, samo ne denarja, sicer ne bi prodajala moskovska vlada v Ameriki nakita in draguljev carske rodbine. Ker torej gospodarskih koristi od diplomatskih odnošajev s sovjeti ni mogoče dokazati, utegne imeti prav dr. Kramář, ki vidi v tej nepotrebnih kapitalizaciji slovanskega zapada pred azijskim vzhodom zgodovinsko-katastrofalne posledice, ki se bodo prej ali slej pokazale.

»SAMO ŠE 2,9% KRITJA«

ima po poročilih tiska nemška marka. Pisec teh vrstic nima nikakega pojma o nacionalni ekonomiji, je torej lajlik v tem vprašanju. Spričo zmešanih pojmov v denarstvu in v zadevi določevanja borznih tečajev mu pa vseeno ne gre v glavo, zakaj moramo Jugoslavlani brez ozira na to hitro padajoče kritja nemške marke danes ravno tako plačevati skoro 20 Din za eno marko kakor pred meseci, ko je bilo to kritje procentualno večje. Pisec je namreč lajlik v takih zadevah in bi prosil v tem pogledu pojasnila s kakero domače strani.

»LA NOSTRA BANDIERA.«

Italija ima prav tako svoj antisemitizem kakor ga imajo drugi narodi, le s to razliko, da se v Italiji ne obrača proti takozvanim »asimilantom«, nego proti cionistom. Ta antisemitizem laškega fašizma pa ima svoj vzrok v levičarsko-radikalnih tendencah, ki jih zasleduje židovstvo kljub veliki akomodacijski spretnosti skoraj povsod. Italijanskim židom je to nasprotstvo sila neljubja, zato ga skušajo maskirati. Sedaj sta osnovala dva židovsko-fašistična novinarja, Deodato Foà in Ettore Ovazza, svoj tednik pod naslovom »La nostra bandiera« (Naša zastava). Ta list naj bi pobijal tisti del židovstva, ki svojega svetovnega nazora noče uravnati po principih fašizma. Sedaj pa jima odgovarja rimski »Ottobre« sledeče: »Konfesionalnemu listu odrekamo v Italiji vsako eksistenčno upravičenost. Italiji je verodolžna njena državljanov postranska stvar, torej ne potrebujemo židovskih, protestantskih in sličnih listov. Za pobijanje državi nevarnih elementov pa tedenski list ne zadostuje...« Tako torej najprej so jih zasačili pri levičarsko-radikalnih pripravah za preobrat, sedaj jim pa dajejo iz Rima še ukor glede prevelike gorečnosti za Mussolinijevo stvar! Tiste zlate sredine v politiki pač židovski element ne more zlahka najti!

Širite „BORBO“!

K vprašanju popolne gimnazije v Murski Soboti

Zopet je v teku akcija za vzpostavitev popolne gimnazije v Murski Soboti. Po dosedanjih neuspehih poizkusih se je prek murska akademska mladina v družbi z učitelstvom obeh prekmurskih srezov sedaj odločila zbirati podpise vsega prekmurskega prebivalstva ter zatem izročiti eno knjigo podpisov prosvetnemu ministrstvu, drugo pa samemu kralju.

Usoda murskosoboške gimnazije odkriva z jarko lučjo neizmerno revščino povojnega slovenstva in je dokaz, da se sedanja slovenska generacija ne zaveda svojih nalog in dolžnosti pred zgodovino. Šestnajst let samostojnega življenja je minilo neizkoristenih, v nepojmljivi apatiji, morda še usodni za naše narodne pozicije na severu.

Ne zasluge, marveč samo srečna usoda je izročila slovenstvu v upravo severno mejo, ki jo je bilo, vsaj kaj se Prekmurja tiče, že šteti za večno izgubljeno. Povojna slovenska generacija je sprejela dar usode, a ni vedela prav kaj bi z njim in je sklenila narediti iz Prekmurja slovensko kolonijo.

Naš mali narod je istočasno, ob zaključku svetovne vojne, doletela katastrofa. Imperializmu sosednih narodov je moral žrtvovati eno tretjino narodnega telesa: zdravo in zavedno Primorski ter zibelko slovenstva, Koroško. Ob toliki bridki izgubi in pod svežim vtisom komaj prestanih težkih narodnih bojev je bilo na dlan, da bo ta generacija v svobodni domovini z vso naglico osredotočila vse svoje kulturne, gospodarske in politične sile v nacionalno obnovo pokrajin na severu, ki so nam po sreči ostale; da bo zaenkrat, pa bilo z največjimi žrtvami, od štirih župančičevih mejnikov zopet pridobila, ne samo politično, ampak tudi narodno, vsaj Maribor z zaledjem in morda ustvarila še petega — Mursko Sobotu. Saj je vsem znano, da podeželsko prebivalstvo teh pokrajin, sicer vseskozi slovenski govoreče, vsled vekovnega vpliva tujerodnih kultur in gospodarske nadmoči žal nič več prav ne pozna svojega slovenskega obličja.

Pričakovati je bilo, da se bo ta generacija kljub varljivim Wilsonovim geslom o bratstvu, trajnem miru in o samoodločbi narodov zavedala neizbežnega novega vzpona in s tem zopetne napadalnosti velike in močne nemške rase, samo začasno oslabilene od vojnege poloma; da se bo isto tako zavedala neizbež-

nosti obnove madžarske napadalnosti; da se bo zavedala, da z začetanjem sedanjih državnih meja Nemci in Madžari še niso prestali biti naši sosedje. Pričakovati je bilo, da bo videla v Prekmurju nadomestilo in ekvivalent za izgubljeno Koroško ter ga zato čim skrbneje negovala. Saj šteje Prekmurje okoli 90.000 prebivalcev, tore nekako toliko, kolikor je ostalo naših bratov pod avstrijskim jarmom.

Pa se to ni uresničilo. Preplitva je bila njena narodna zavest, da bi videla in slutila v gornjih geslih skrito nevarnost in se ne dala ukaniti od hipnih varljivih znakov. Višji družabni sloj se je po osvoboditvi angažiral za ono vrsto narodnega dela, ki za narodno probujo skoro ne pride v poštev, ki je pa zato združeno s šansami za dosego boljših položajnih mest in odlikovanj. Glavni cilji pa so bili pozabljeni.

In zato še vedno eksistira, v našo veliko sramoto, tudi vprašanje murskosoboške gimnazije. Tega vprašanja bi sploh ne smelo nikdar biti. Zahteva Prekmurcev po popolni gimnaziji je le drobna tistega, kar jim gre, kar bi jim moralo slovenstvo nuditi ne na zahtevo, ampak samo, spontano, kar bi jim moralo celo vsiliti. Ne more biti nobenega ugovora glede številnosti prekmurskega dijaštva. Če ga kdaj ni bilo zadosti (zdaj ga je), bi bila dolžnost slovenstva, da ga ustvari. Prekmursko ljudstvo, izžemano do krvi skozi stoletja, je do skrajnosti obubožano. Če eksistira po celém kulturnem svetu, pa tudi pri nas v Sloveniji, inštitucije za brezplačno preskrbo siromašnih dijakov, je bilo na mestu, da se ena takih kot prva ustanovi v Murski Soboti. Popolna gimnazija v Prekmurju je tako ogromne važnosti, da brez nje ni misliti na narodni preporod Prekmurja. Zato jej gre z vidikov budžetnega varčevanja prednost pred vsemi ostalimi podeželskimi in srednjimi šolami, kar jih imamo v Sloveniji, brez izjeme.

Upajmo, da bo znala naša generacija vsaj po 16. letih osvoboditve storiti svoj dolžnost, če ne drugače s sredstvi naše ožje domovine, sicer jo bo kot nezavedno in politično nezrelo, zaslužno doletela kletev bodočih slovenskih rodov. B.

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESI!

Ljubljana

VSEM PODRUŽNICAM NARODNO STROKOVNE ZVEZE!

Izvrševalni odbor Narodno strokovne zveze nujno naroča vsem podružničnim odborom, da takoj povsod skličejo velike javne shode z edino točko dnevn. reda:

PROTEST PROTI NAMERI POSLABŠANJA SOCIALNE ZAŠČITE DELAVSTVA IN NAMEŠČENSTVA.

Na shode je povabiti vse sorodne strokovne organizacije in druge nacionalne organizacije. Resolucijo shoda prinese referent s seboj. Shode je takoj sklicati in takoj obvestiti o tem centralo, da pošlje na shod referenta.

Ne odlašajte! Čas hiti! Takoj vsi na delo, da bodo naša protestna zborovanja mogočne manifestacije delavstva in da bomo na njih resno in odločno povedali, da si ne damo vzeti tega, kar smo si s krvjo pridobili.

Pričakujemo, da se bodo prav vse podružnice odzvale klicu centrale. Podrobnosti navodila v okrožnici!

Beleške

»Triglavanski listi.«

Izšla je 2. številka III. letnika z naslednjo vsebino: Nadaljevanje korespondence med Levcem in Strekljem; Dr. A. Dolar: Nekaj seksualnih problemov in njih rešitev pri boljševikih in Platonu; Poročila; Beleške. — »Triglavanski listi« izhajajo v Mariboru. Izdaja jih Akademsko starešinsko društvo Triglav, urejuje jih pa dr. Pavel Strmšek.

»SLOVENIJA«

je ljubljanski tednik, ki živi baje bolj od darežljivosti in mečenaštva nekega ozadja, kakor od naračunne iz itak malega kroga bralcev. In ta list je torej smatral za potrebno, zavlačevati tisto našo polemiko glede »romantično-heroične« literature. Če trdi »Slovenija«, da smo se polemike z njo doslej vedno izogibali, ji pa budi povedano, da popre za polemiziranje z njo ni bilo povoda. Šele v tistem trenutku, ko je pričela braniti ono, kar mi pobijamo, t. j. kvarni vpliv levičarske literature na mlajšo generacijo, smo se oglašili. Draga »Slovenija«, Heinrich Mann ne boš oprala, preveč je rdeč in preveč mu lebdi pred duhovnim očesom boljševiška Rusija kot raj, dočim ne najde za nemški narod, čigar literarni predstavnik je bil še do pred kratkim, vsaj ene pristranske besede. Sicer pa možakar že piše kot emigrant v Parizu francoske romane, pač najboljši dokaz, kako elastični so židje kot brezdomovinci. Prepričani smo, da pisec tiste slabotne po-

Predstavnik in izdajatelj Tone Bajt,

predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Drago Bajt v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru